

VÁLASZ SZINI LAJOSNAK

Uram!

Végérvényes döntést csak az idő fog hozni perünkben: mire lehet és mire kell irodalmi újságot alapítani. Az adott válság az, hogy én a Zord Időt *komoly olvasók szükségleteire és komoly írók áldozatkészségére* alapítottam. Írók szükségleteire is annyiban, hogy körülnézve, messze területen nem láttam igényeiknek megfelelő orgánumot. De *olvasók áldozatkészségére* – semennyiben sem, és jóakarattal tanácsolom, ilyesmire ne alapítson lapot Ön sem soha.

Mert nem is képzelem, hogy a tényleges állapotok meg szemlélésénél milyen furcsa kép tárul az ember szeme elé.

Diákok, hivatalnok leányok, kis fizetésű magánalkalmazottak eljönnek a kiadóba és előfizetnek. Előfizetéseik lejártá előtt újból megjelennek, aggódva kérdik, nem késtek-e el, és sietve újítják meg előfizetéseiket. Mélyen meg lennének sértve, ha ilyenén készségüket *áldozatkészségnek* bélyegezném. Úgy vallják, ők és így tartom én: ez nekik *szükségletük*.

Nem így a mágnás, az ipari tőkés, a pénzügyi direktor, az üzér, a birtokos! Az nem megy a kiadóba, s ha itt-ott kérdik tőle, a lapot olvassa-e, felháborító szimplicitással feleli: „Nem járt nálam senki, hogy előfizessenek.” Ugye, kedves Szini Lajos, itt már nem lehet szükségletéről beszélni, hanem ha már az előfizetés meg is történik, legföllebb „*áldozatkészségről*” szólhatunk. Éspedig egészen bátran, mert ezekben a körökben azt sértőnek nem veszik, sértőnek inkább azt találják, ha feltennék róluk, hogy szükségük van a megrendelt vidéki „lapocskára”. Nekik, a fővárosban otthonosoknak, a hálókocsik törzsvendégeinek, az Astoria szobabérlőinek, a Ritz-délutánok résztvevőinek! Nekik, a széles látókörűeknek, a déli tőzsde bennfenteseknek, a kulisszatitkok ismerőinek! Nekik, a *Pester Lloyd* műveltjeinek, a kis *Rott* művészetétől telelelküknek! Mit is keresnének, mit is találhatnának ők a mi lapunkban? Kosonériákat mi nem írunk, hacsak nem olykor a Tőke, amiket művel – „aztat pedig ők jobban tudnak”.

Hát így!

De azért – vagy hogy éppen azért – ne féltse, Uram a *Zord Időt*. Az áldozatkészségtől már réges-rég „befagyott” volna, a komoly szükséglet tartotta eddig is. És a lap adminisztrációjának irányát a jövőre is csak a múltak tapasztalata adhatja meg. A Zord Idő nemcsak *megjelenni* akar, felvágatlan, olvasatlan példányok százait pénzügyi és vállalatok szemétkosarába hordani! A Zord Idő – *a mi szavunk!* Uram, szólna-e Ön olyanokhoz, akik részéről szavának meghallgatása: áldozat?!

De hogy minden kétségét eloszlassam, még a „magyar kultúráról” kell szólanom. Érzésben idegenebbül senki nem áll a magyar kultúrával szemben, mint társadalmunk látható oszlopai. Óh, tudom, mindenben részt vesznek, adnak itt is, ott is. De csak a nevük van ott s aprópénzük – hogy számonkérések idején *alibit* bizonyítsanak. A közönségnek minden, hangosan követelő érdekével szemben is süketek – hogy volna hát fülük néma újságbetűk mondanivalóira?! Reverenciájuk a nyomtatott betű iránt nincsen. Ahol ilyesmi nyomát véled látni, csak jobban nézd meg, s látod, nem más az: *félelem*. Pénzükért nem az íróktól vesznek *szellemet*, hanem a kiadótól – *türelemlevelet*.

Hát így!

Szárhegyi magányában, kedves jó Uram, öt-hat kötet kitűnő góbéhistóriája melléje írjon másik hatot, itt ígérem, hogy kiadom, ne törődjek veled, kinek betűivel. S hogy kinek a költségén? Azoknak az olvasóknak a költségén, akik az Ön írásait várva várják, s akik, mikor új

könyvhöz jutnak, *a szellem adósainak* érzik magukat. És századrészben sem azok pénzén, akik nem restelik a szót: Na megint pénzembe áll az irodalom!

Zord Idő, 1920. 6. sz